

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Posam. šte. 1 din.; letna naročnina 20 din., v zamejstvu 40 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Fran Radešček, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Slovenski volivci!

Naša zmaga po vseh okrajih z belo Ljubljano na čelu je sijajna. Dokazuje politično zrelost našega naroda, njegovo zavednost in njegovo disciplino. Organizacijska razgibanost slovenske mladine in vsega slovenskega ljudstva je rodila prekrasne sadove. Vsem volivcem in vsem, ki so delali za našo izvolitev, izrekamo našo iskreno zahvalo in obljublamo: zvestoba za zvestobo!

Bog živi! Dr. Anton Korošec

Pavle Masič, dr. Jure Koc, Ivan Štrein, Alojzij Rigler, Janez Brodar, dr. Miha Krek, dr. Jože Lavrič, Franc Gabrovšek, Stare Miloš, dr. Franc Kulovec, dr. Albin Šmajd, Ivan Dolenc, Josip Tratnik, Alojzij Mihelčič, Steblovnik Martin, dr. Franc Klar, dr. Sevšek Maksim, Bitene Mirko, Snaj Franc, Koban Franc, Franjo Zebot, Špindler Josip, Bajlec Franc, Karel Gajšek, Kranje Marko, Teuerschuh Ivan, dr. Ogrizek Anton.

Kočevsko krošnjarstvo

O tem izredno kočljivem predmetu se v slovenskem tisku bore malo piše. In vendar je vprav krošnjarjenje Kočevjarjev glede na spremenjene razmere v Nemčiji kar pereče. Vsi vemo, da so prebivalci na Kočevskem po veliki večini potrebni zaslužka, ker je zemlja preskopa, da bi jih redila.

Izkušnje s krošnjarji, ki se vračajo iz Nemčije, pa so take, da je nujno treba to vprašanje rešiti na način, ki bo zadovoljil narodne in državne interese, ne da bi škodoval zaslužka potrebnim kočevskim Slovincem in Nemcem.

Pred nami leži okrožnica nemškega „Volksrata“ v Kočevju z dne 10. februarja 1914. V tej okrožnici, naslovljeni nemškimi župnim uradom po Kočevskem, se izrecno navaja, da je s tedanjim dunajskim županom, dr. Weiskirchnerjem, bilo dogovorjeno, določiti le kočevskim Nemcem boljša stojišča za prodajanje pečnega kostanja na Dunaju.

Četudi danes ni več „Volksrata“, se njegov način delovanja na škodo Slovencev še vedno izvaja. V ta namen imajo kočevski Nemci bogat podporni sklad za krošnjarjenje, ki je z njim upravljal v glavnem g. dr. Hans Arko. Menda je vprav ta sklad kriv, da se Arkotovega voditeljstva Nemci otepajo. Zakaj kjer je med, tam se tudi muhe zbirajo in druga drugo odrivajo. Dolej je zaviselo od dobre volje g. dr. Arkota, če je tu pa tam tudi kakemu Slovincu naklonil priporočilo in podporo za pot v Nemčijo. Kako bo pa v prihodnje, je pa vprašanje, ki ga bo treba prav rešiti.

Niti kot Slovenci niti kot državljani Jugoslavije se ne moremo ogrevati, da bi priporočali krošnjarjem s Kočevskega bodisi te ali one narodnosti, da hodijo za zaslužkom v Nemčijo. Ker pa gre za gospodarsko korist obojih, bo prav, če oblast vzame pravično rešitev tega perečega vprašanja v svoje roke v korist obojih narodnosti.

Ustanovi naj se poseben odbor za upravo krošnjarskega sklada. Banska uprava naj imenuje primerno število slovenskih in nemških članov v ta odbor, ki naj izdaja tudi priporočila, ki bodo za oblasti in ustanove v Nemčiji obvezna. V ta namen naj bi naša vlada posredovala diplomatskim putem pri

nemških oblastvih, da se izloči vsako zasebno pokroviteljstvo po osebah, ki nimajo prav nobene pravne legitimacije, določiti, kdo more ali ne more v Nemčijo.

Edini kriterij za ta odbor bi bil, da koga priporoči, gmotno stanje prosilca in zlasti politična neoporečnost. Vsekakor bodo tudi v Nemčiji razumeli, da hajlovcev, naših državljanov, tja ne bomo pošiljali. Hkrati pa naj bodo o vsakem krošnjarju, ki dobi potni list, obveščena tudi naša diplomatska zastopstva v zamejstvu, da nadzorujejo te naše državljane, kako se ponajšajo v tujini. Nelojalnim krošnjarjem naj se v prihodnje prepreči odhod v zamejstvo ali pa se naj sploh ne vračajo v Jugoslavijo.

So krošnjarji, ki se po končani sezoni vrnejo v Jugoslavijo kar s celim premoženjem. Mi jim ga ne zavidamo, hočemo pa, da je ta denar prislužen brez vsakršne škode za našo državo. Nekdo se je sam pohvalil, da je lani v Nemčiji zaslužil kar 16.000 mark! Stvar se zdi neverjetna. Če pa pomislimo, kako se tam krošnjarski posel opravlja, je zadeva že bolj razumljiva. Krošnjar pride v večje mesto, si ogleda teren in si preskrbi potrebna priporočila. Za dobro besedo ali drugače si zagotovi spremstvo navadno dveh študentov, še bolje, če gre s krošnjarjem zgovorna akademka. Ko se zvečeri, si študent nadene krošnjo, njegova tovarišica pa vname vrečico s številkami. Krošnjar gre med njima s primerno velikim napisom na prsih: Auslanddeutscher. Tako obhodijo vse gostilne in kavarne, in skoraj ga ni gosta, ki ne bi igral „hoch oder nieder“ in marsikdo sladkorčke kar prepusti krošnjarju in še navrže kaj drobiža.

In krošnjar, ko ga vpraša ta ali oni v Nemčiji, kako je v Jugoslaviji, navadno potoji, češ kako „hudo so preganjani ubogi Nemci zaradi svojega nemškonacionalnega mišljenja, da morajo celo v tujino za zaslužkom“. Ko gre za zaslužek, je le malo tako trdnih značajev, da ne bi s svojim pripovedovanjem vzbujali sočutja. In tako se ustvarja neugodno javno mnenje, s tem mnenjem pa tudi neugodno ozračje, dopolnjeno še po posebnih, Jugoslaviji nenaklonjenih emisarijih — in posledki...

Pred temi dejstvi si nikar ne zatiskajmo oči. Zato naj se pošiljajo v tujino samo krošnjarji, ki so zvesti državljani Jugoslavije. Toda ne samo zvest, biti mora tudi potreben. Navadno se dogaja, da dobi priporočila najprej tisti, ki ima kaj pod palcem, nemaniče pa odrivajo. Saj ni nobena tajnost, da so krošnjarji morali plačevati za svoja boljša mesta v tujini znani pisarni v Kočevju včasih kar s tisočaki. Revež teh odkupnin ni zmožel, in če se je še tako po nemško pridušil, v tujino ni smel.

Na terenu smo imeli končno priliko opazovati vračajoče se krošnjarje, ki so bili polni hvale tujine, a domovino, svojo državo, pa so na vse načine zaničevali. Seveda so bile tudi izjeme, a le častne. Da so bili vprav vračajoči se kočevski krošnjarji apostoli in propagatorji znanega gibanja, je tudi nam vsem dobro znano. Saj je bilo za mnoge krošnjarjenje v tujini le šola za propagando znane ideje med tuk. prebivalstvom. Kako smo se vsi oddahnili, ko je oblast lanske leto tako krošnjarjenje prepovedala, toda letos se je zopet odprla meja in naši kočevski krošnjarji kar oblegajo oblast s prošnjami za potna dovoljenja v tujino. Ker pa neki, oblastem dobro znani gospodje niso dobili teh dovoljenj,

so kar brez vseh uradnih izkazov pobegnili čez mejo, kjer si še danes „služijo“ svoj „vsakdanji kruh“. Seveda so na meji zavrnil nekaj takih „lojalnih“ Kočevjarjev, katere, upajmo, čaka primerna nagrada, kakor tudi vse one, ki so ušli preko meje... Je pa takih „lojalnih“ prebegov prav iz Kočevske lepo število. Čudimo se pri tem le, da je naša sosedja sprejela te „uboge prebege“ v varstvo ter jim še dala zaslužek, dasi so šli prostovoljno in siti iz naše domovine. Poleg vseh znanih namenov, ki se skrivajo za krošnjarjenjem naših Kočevjarjev v tujini, pa je nad vse zanimivo še tudi dejstvo, da vodi vso to akcijo neko društvo v tujini, ki pošilja v našo državo določenim, navadno imovitim samskom „izvoljencem“ dovoljenja, s katerimi imajo pravico krošnjariti v tujini. To so posestniki in pri naših oblastvih znani agitatorji. Mnogi res potrebni Kočevjarji ne dobe dovolilnic iz tujine, ker so lojalni državljani naše države. Dovolilnice naj bi se po diplomatskem potu dostavljale našim oblastem, da jih te oddajo našim državljanom. Po dosedanem načinu odloča prav za prav tujina, kdo sme krošnjariti na tujem in kdo ne, naša oblast hočeš-nočeš mora dovoljevati in dajati potne liste le tem, ki imajo dovoljenja iz tujine. Zakaj zgodilo se je že, da je nekaj naših krošnjarjev dobilo potna dovoljenja od naših oblasti, toda v tujini niso smeli krošnjariti, ker niso imeli dovolilnic, a v tujini dovolilnic niso dobili, ker so bili po podatkih iz kočevske pisarne lojalni Jugoslovani. Moralni so se vrniti s praznim žepom. Nekateri niti za vožnjo niso imeli in so na meji moralni prositi naše oblasti, da so jih odgonskim potem poslale domov.

Krošnjarji pripovedujejo, da se je ta način delovanja tujega društva v območju naše države uveljavil takrat, ko je bila znana gospodična iz Kočevja na „zdravljenju“ v tujini.

V tej zvezi bo prav, če osvežimo tudi znani zelo čuden dogodek, ko se je na pritožbo jugoslovanskih trgovcev zaradi nemških zastopnikov in potnikov oglasil nemški konzulat v Zagrebu s čudnim vprašanjem, če velja sklep jugoslovanskih trgovcev tudi za jugoslovanske državljane nemške narodnosti. Dobil je odgovor: da, če ne poznajo državnih jezikov in ne priznavajo Jugoslavije za svojo edino domovino.

Zgodilo se je tudi, da so kupci iz Nemčije plačevali nemškimi posestnikom v Banatu prašiče en dinar dražje pri kilogramu, kakor pa srbskim kmetovalcem. Zakaj ta razlika?

In če vse to upoštevamo, in bi se način, kakor smo uvodoma omenili, ne dal izvesti, — potem ne preostaja drugega, kakor da se vsako krošnjarjenje v tujini kratkomalo prepove. Korist domovine iznad vsega!

Iz uprave. Za zamudnike je skrajni čas, da poravnajo naročnino! Novo leto se bliža! Prijatelji, pojdite v vsako slovensko hišo! Vsakdo, ki nam pridobi vsaj deset novih naročnikov in celoletno naročnino zanje, dobi lepo slovensko knjigo. Še vse lepša nagrada pa bo zavest, da je pomagal glasilu kočevskih Slovencev za njihovo obrambo! List moramo vzdržati kljub mogočnim nasprotnikom! Kočevski Slovenci bodo imeli še težke preizkušnje! Zato strnimo naše vrste in nabirajmo naročnikov, oglase in podpore za „Kočevskega Slovence“!

zares prava ljubezen pa je le tista, ki je požrtvovalna, a premišljena, nesebična, a razumna, goreča, a neugasljiva, jasnovidna in odkrita. Te in take ljubezni dobršen del dajmo mi vsi naši državni skupnosti! Kajti vse, česar ne ožari ljubezen, ki izvira iz najdragocenejše notranjosti človeške osebnosti, hira in ne more živeti polnega življenja. Nam Slovencem, ki smo zapadna straža Jugoslavije, stoječ na meji tólikih grobov in tólike narodne žalosti, mora rasti iz naše ljubezni do Jugoslavije še ponosna zavest, da smo kljub stoletnim zaprekam postali s ubje kt državnega življenja, da smo sotvorci usode in blaginje naše države, njen dragoceni ud po naši lastni vrednosti, po naši duševni in materialni kulturi, po vsem, kar je slovenstvo dalo najboljšega iz sebe.

Za vas, mladina, so vsa pota v bodočnost še odprta. Za življenje se šele pripravljate. V pripravi nanj ima velik pomen tudi šola. Toda pri vsej dolgotrajni pripravi ne pozabite na pridobivanje prve učenosti, spoznavanja svoje domovine. Ljubezen, ki sloni na spoznanju, je trdnješa in trajnejša. Spoznavajte z ljubeznijo najprej svojo ožjo domovino, svoj domači kraj, od koderkoli ste že, spoznavajte pa zlasti svojo slovensko domovino in nato se razgledajte križem po vsej Jugoslaviji z odprtimi očmi in srcem. Tako se bo utisnila vsa Jugoslavija v vas in sprejela vas bo vase kot ljudi razgledov.

Še nekaj bi vam rad položil na srce za ta pomembni dan: Sklenite ga z obljubo, da hočete svojo službo Jugoslaviji potrditi z izpolnjevanjem svojih dolžnosti, s plemenitim naporom duha v šoli in izven nje, da boste pozneje stopili na svoje mesto v družbi kot zgrajeni ljudje, kot osebnosti. Kajti razmeroma majhni smo v svetovnem zboru narodov. In v tekmo z velikimi narodi morejo stopiti mali le s svojo vrednostjo, s svojo kakovostjo. Za to plemenito tekmo boste v bodočnosti poklicani tudi vi — pred neizprosnim zrcalom zgodovine.

Nekaj vas je v naši šolski sredini, ki ste nemške narodnosti. Tudi vam je postala Jugoslavija skupna domovina. Tudi vam govori ko nam vsem, da jo ljubite iskreno po svojem srcu in svojem narodnem čustvovanju, do katerega vam daje polno pravico. Izkažite se nje in svojega naroda vredni novi rod, tako da boste sredi slovenske sredine, med katero so nekoč prišli vaši predniki, postali kulturni posredniki in svojemu narodu iskreni tolmači našega življenja in naše kulture.

Draga mladina! Spoštovani navzočni! — ko zaključujem ta govor, dovolite, da ga sklenem s prisrčnim vzklikom naših bratov na Koroškem: Dro, Jugoslavija! Dro, Jugoslavija ob tvoji dvajsetletnici! Da bi z božjo pomočjo cvetela, se krepila in postala še močnejša kot dom pravice, bratstva in enakopravnosti vseh Jugoslovancov in da bi te tako vodil v srečno bodočnost naš mladi kralj Peter II.! Naj živi kralj Peter II.!

Ob Cankarjevi dvajsetletnici

Te dni, vprav na volilni dan, je poteklo dvajset let, ko je Cankar mojster peresa in jezika, horitelj za slovenstvo in njegovo čisto samobitnost, telesno umolknil in duhovno vzživel.

Svoje sveto geslo: *Mati-domovina-Bog* je strnil v tale svoj življenjski program:

„Jugoslovanski problem sem smatral za to, kar je: namreč za izključno političen problem. Za problem razkosanega plemena, ki se v življenju človeštva ne more uveljaviti, dokler se ne združi v celoto. To je vse! Kakšno jugoslovansko vprašanje v kulturnem ali celo jezikovnem smislu zame sploh ne eksistira. Morda je kdaj eksistiralo; toda rešeno je bilo takrat, ko se je jugoslovansko pleme razcepilo v četvero narodov s četverim, čisto samostojnim kulturnim življenjem. Po krvi smo si bratje, po jeziku vsaj bratrance — po kulturi, ki je sad večstoletne separatne vzgoje, pa smo si med seboj veliko bolj tuji, nego je tuj naš gorenjski kmet tirolskemu, ali pa goriški viničar furlanskemu. Bodi tega kriva zgodovina, bodi kriv kdorkoli — jaz, ki dejstvo konstatiram, ga čisto gotovo nisem zakrivil.

Najbolj gnusni, res — gnusni! — pa se mi zde tisti ljudje, ki čisto brez vzroka in po-

voda spravljajo v zvezo s političnim jugoslovanskim vprašanjem še slovenski jezik. Kar ponujajo ga, kar mečejo ga čez mejo, še ne vprašajo, kdo bi več zanj dal. Jaz še nisem videl Hrvata, ki bi prišel ponujat k nam svojo hrvaščino. Pri nas pa je drugače! Tako smo siti svoje kulture, da nam je že odveč in da bi jo najrajši kar vrgli čez plot.“

Tako Cankar. Ali zdaj razumejo neki krogi, da je ob pravkaršnji sijajni volilni zmagi političnega jugoslovanstva do tal pomandran tisto gnusno jugoslovenarstvo, ki se je drznilo prepovedati rabo imena slovenski narod in Cankarja trgati iz šolskih knjig? Dvajset let po svoji smrti je zmagal Cankar! Slava mu!

Duhovno berilo

Zadnja nedelja je pred božičem. Pripravimo se nanj. Posebnost božičnega dne so tri sv. maše, ki jih sme opraviti vsak mašnik. Ta pravica je v cerkvi že prastara navada. Kaj hoče cerkev s tremi sv. mašami? Predvsem hoče poudariti vzvišenost božičnega praznika. Potem se s trikratno sv. daritvijo zahvaljuje božjim osebam za milost življenje: Bogu Očetu, ki je poslal svojega Sina za nas na svet; Bogu Sinu, ki se je tako globoko ponižal, ko je človeško naravo nase vzjel; Bogu Sv. Duhu, ki je z božjo močjo prihod Odrašenikov posredoval. Tri sv. maše spominjajo tudi trojnega rojstva Jezusovega: božjega rojstva od Boga Očeta od vekomaj, človeškega rojstva iz Marije Device v času in duhovnega rojstva v srcih vernikov. Slednjič je še en lep vzrok, zakaj o božiču trikrat mašujemo. Rojstvo Jezusovo je začetek, vir sv. maše. Kakor torej na veliki petek, ki je Gospodov smrtni dan, nič ne mašujemo, tako na božič, ki je Gospodov rojstni dan, mašujemo večkrat. —

Posebno značilna in, dejali bi, najslavnejša je božična sv. maša opolnoči. Po starem sporočilu se je namreč Kristus rodil opolnoči. Zato proslavlja cerkev to božje rojstvo najprej v sami božični noči z radostnim prepevanjem duhovskih molitev, nakar sledi sv. maša. Sv. cerkev hoče s polnočno službo božjo vsekako tudi izreči misel, da se je prikazal Kristus kot božje duhovno sonce sredi teme poganstva in propadajočega judovstva.

Sv. maša polnočnica se imenuje tudi angelska sv. maša, ker pripoveduje njen evangelij o petju sv. angelov na betlehemskih poljanah. O, kako radostno se oglasi tudi po naših cerkvah pri polnočnici angelska pesem: Slava Bogu na višavah! Nikoli verno srce tako ne občuti sladkosti svete mašne glorijske kakor v božični noči. O slava, slava, čast in zahvala, večni Bog, za Sina tvojega, Odrašenika! Bodi hvaljen in čiščen, o Jezus Zveličar, za tvoje usmiljenje! V jaslih ležiš kot sirotno dete, a mi vemo, kdo si ti! Ti si tisti v raju obljubljeni, od prerokov napovedani, od vseh pričakovani Odrašenik sveta, knez miru, sin božji, pravi Bog! Amen! Po dr. M. Opekli.

Poročajo

Stari kot pri Čabru. Minilo je precej časa, kar smo imeli priliko, pozdraviti v svoji sredi našega bivšega narodnega poslanca in vnetega Slovenca, g. Škulja, pa še nismo podali izraza čustvom, ki nas prevladujejo. Skromen sprejem ob tisti priložnosti ni bil dovolj izraziti za naša srca, ki gore v slovenstvu in povezanosti med nami kočevskimi Slovenci. Pa se še stopnjuje od sprejema prve številke našega glasila naprej, zlasti še ko beremo o številnih taborih po naši domovini, med katerimi nič ne ostaja Slovenski dan v Kočevju. Iz našega oddaljenega kraja je bilo takrat le malo tako srečnih, ki so mogli na to narodno prireditelje, to pa zaradi tega, ker imamo tako slabe prometne zveze, zlasti še proti Kočevju. Toda naše duše in naša srca so manifestirala z vami, dragi bratje, in tako plamteča ostanejo večno. Obžalujemo le, da vprav v teh časih narodnega prebujanja nismo v naročju naše matere Slovenije, ker nas je teritorialno urejevanje naše države odcepilo in pridělilo bratski Hrvatski. Trdno smo prepričani, da bo naš narodni voditelj, g. dr. Korošec, vse storil, da bo ves čabarski okraj, ki je slo-

venski, dopolnil svoje moštvo na slovenskem brodu in naš vrnil v kočevski okraj, kamor edino spadamo kot del ljubljene Slovenije. To, kar so tujerodei dosegli s svojimi spletkami proti g. Škulju, ne bo zlomilo naših src, ampak nas bo še tesneje povežalo! G. Škulj, o tem smo prepričani, ne bo nehal delati v svojih idejah za pravico in boljše stanje kočevskih Slovencev. Zato mu tudi mi izražamo svojo zvestobo in najtoplejše pozdrave!

Spodnji log. Pri nas so ljudje zelo razburjeni zaradi krošnjarstva v zamejstvu. Na rovaš Slovencev in jugoslovanskih oblasti si izmišljajo razne nas ponižujoče pretveze v svojih prošnjah na zamejstvo za ondotno dovoljenje, da bi tam krošnjarili. Nekdo pri nas je zaradi boleznih že mlad osivel in so mu izpadli lasje. Le ta je v prošnji na FAUDE navedel, češ da je osivel, ker ga tako hudo preganjajo Slovenci. Vprav narobe je res: mi Slovenci smo, ki danes doma in na tujem plačujemo kočevarske račune. Vprav omenjenemu mlademu osivcu gre bolje, kakor pa nam vsem. Neki Slovenec po obeh roditeljih se je dal vpisati s —sch— in je zatajil svoje pristno slovensko ime z —ž— samo zato, da je šel v Nemčijo. Ali ni to žalostno? Vsako krošnjarstvo v tujini naj se našim državljanom prepove! Ne dajmo naše krvi na tuji trg! Zavednega Slovenca ne bodo podkupili nobeni zakladi sveta! — Naša vas je 3,5 km od banovinske ceste, od katere vodi občinska pot. Iz bednostnega fonda se je napravilo nekaj sto metrov te poti, kakih 200 m ceste pa še ni zvezano z občinsko potjo. Zaraditega moramo voziti po klancih in dolinah. Prosimo, da se ta pot vendar končno uredi. — V Spodnji log sta prišla dva slovenska fanta v nedeljo 27. m. m. in tudi nas navdušila, da bomo pristopili k novemu Prosvetnemu društvu v Mozlju vsi zavedni slovenski fantje in dekleta. Bil je skrajni čas, da se organizira naša mladina in se posveti narodnoprosvetnemu delu. Slovenski fant.

Ribnica. V nedeljo zvečer, ko je prebivalstvo na trgu manifestiralo volilno zmago, je padel strel in zadel neko dekle v vrat. Odpegljali so jo v bolnišnico. Orožništvo poizveduje. Toliko v naglici.

Grčarice. Spričo nevdržnih razmer sredi med zagrizenimi odpadniki slovenski človek na Kočevskem le iztežka obstane. Zato ni čudno, če se je požrtvovalni in delovni naš župni upravitelj, g. Jožef Rozman, po svoji prošnji poslovil od nas in odhaja v Veliki Gaber. Slovenci smo mu iz srca hvaležni in mu želimo na novem mestu veliko uspeha.

Osilnica. V nedeljo, 4. t. m., dopoldne je imel g. svetnik Škulj dobro obiskan shod v gostilni Avertnik. Prostorna gostilniška soba je bila prepolna in še v veži in v kuhinji so stali moške, da slišijo priljubljenega govornika in voditelja kočevskih Slovencev. Z navdušenjem so sprejeli zborovalci zaupnico g. dr. Korošcu, voditelju slovenskega naroda. Prav tako je bila sprejeta tudi resolucija, da se ves čabarski okraj vrne kočevskemu okraju in s tem materi Sloveniji, ker so tudi dragarski Slovenci enodušno za tako dokončno rešitev. Na zborovanju so se ljudje pritoževali zaradi hrvatske politike, ki ne upošteva slovenskega jezika in se v šoli poučuje v hrvatskem jeziku po hrvatskih knjigah. Po shodu se je ustanovil pripravljalni odbor JRZ, nato se je g. Škulj odpeljal v Drago, kjer je imel volilni sestanek.

Pišejo

„Jugosl. Obzor“ iz Milwaukee (Sev. Amer.) objavlja lep članek o „Koč. Slovincu“ in končuje: „Kočevarji smo ponosni na svoj slovenski list, toda še bolj bomo ponosni nanj ob zavesti, da nas „Kočevski Slovenec“ veže s sorojaki v Ameriki! Ali hočemo napraviti to veliko veselje? Dajmo in naročimo ta list, katerega naročnina je 40 din (1 dolar) letno!“ Tolika ljuba pozornost od sorojakov v tujini je tem bolj ganljiva, ker naša narodna, kulturna in politična središča ponajvečkrat iz osebnostnih in strankarskih zirov nimajo vedno pravega razumevanja za stiskane brate. Ves ogenj žrtev in navdušenja se prenaša na vse Slovence med kočevskimi ponemčenci preko „Koč. Slovence“ iz pešči razumnikov, ki se obupno bore za obstanek in narodno zvest Slovencev na Kočevskem. Podpore so redke in skromne, zato pa je toliko več polen...

Zato zahvaljeni in pozdravljeni rojaki tam v daljni Ameriki za vaše prizadevanje, biti nam v pomoč!

Nov politični režim v ČSR napovedujejo „Lidové Listy“. Konec je staremu liberalizmu, svobodomiselnosti, prostozidarstvu itd. Novo življenje mora vzkaliti s tal krščanskega svetovnega nazora! Vsi tisti, ki so doslej trdili, češ da je pokristjanjenje javnega življenja zloraba vere v politične cilje in torej klerikalizem, zdaj opuščajo svoje programe in se vračajo na staro, preizkušeno svetovaclavsko misel o krščanski rodbini, verski šoli itd. Katoličani na Češkem imajo zdaj hvaležno nalogo, da spet pokristjanijo svojo domovino.

Vnema za čistost slovenskega jezika je v zadnjem času nekam popustila. „Slovenec“ opozarja slovenske jezikoslovce in časnikarje na prizadevanje Nemcev, ki so počistili vso tujo navlako iz njihovega jezika. Temu zgledu sledi zdaj tudi ČSR in prepoveduje rabo celo udomačenih tujk, kakor n. pr. radio = rozhlas, restavracija = hostinec itd. — Zdaj ko imamo Slovensko akademijo znanosti ne bo težko odpraviti nesnago iz našega jezika.

Novice

Na praznik Brezmadežne popoldne so privedile vse naše mladinske kongregacije skupen slovesen shod v Marijinem domu v Kočevju. Najprej je bil v kapeli slovesen sprejem kandidatk in novink. Pri tej priliki je imel g. dr. P. Eržen v srce segajoč nagovor, ki je mnogim zvalil solze na oči. Po opravljenih obredih in molitvah je bila v dvorani akademija. Kakor že prej v kapeli so tudi v dvorani prav lepo pele nekaj Marijinih pesmi kongregantinje ob mojsterskem spremljevanju pianina in violine. Preljubek je bil prizor malčkov „Rdeča kapica“, in pero bi ga ne moglo prav opisati na tesnem prostoru. Kar spretno se je sukala Schiffrejeva Pipi kot „Rdeča kapica“, tudi Kuntarjeva „mamica“ se je imenitno držala, pa Baučarjeve Tinke „babica“ in Figarjevega Dušana „volk“ sta kar dobro zadela svoji vlogi, izboren je bil Reichmanovega malčka „lovec“ s svojo pristno otroško govoricco. Temu prizoru je sledil govor g. prof. dr. Eržena. Občudovati je izredno vnebo in marljivost g. profesorja, ki je v enem dnevu govoril kar trikrat in vsakokrat vsebinsko globoko in z ognjevitno prepričevalnostjo. Po govoru so kongreganistke mešč. šole imenitno podale simbolično vajo Morska zvezda, enako pa tudi gimnazijke z zborna deklamacija. Tudi simbolična vaja dijakov Zgodnja danica ni prav nič zaostajala za njihovimi tovarišicami. V prizoru „Vrtinar, ki se je bal smrti“ so odlično odigrali svoje vloge dijaki Lorbar, Klemenc in Žagar. Bil je to dan, ki ga je bil Bog vesel, prav tako pa tudi gledalci, med katerimi so bili tudi odličniki iz Kočevja, kakor n. pr. gimn. ravn. g. Burgar z gospo, š. nadz. g. Peterlin z gospo, š. upr. g. Blenkuš z gospo in mnogi drugi. K prireditvi čestitamo vsem, ki so sodelovali! Marijo povsod! Zato kongregacije še večkrat kaj tako lepega v Kočevju!

Sv. Miklavž se je v Marijinem domu kar dvakrat pojavil, in sicer za malčke iz otroškega vrtea in za gojenke, ki se jih že oprijemlje naslov gospodičen. Obojim je prinesel obilo darov, še vse več pa je vredna židana volja in neskajljeno veselje, ki se v poznejših letih ob toplih spomnih tako bogato obrestuje. O, pa je tudi parkelj pokazal svoje roge in šibo! S tem pa nobene šale, sicer nas pobóde in hudo kaznuje za vsak greh! — Enako dobro obiskan

in živahen je bil Miklavžev večer v Prosvetnem društvu na Trdnjavi.

V hudi zimi mrzlih src marsikaj dobrega rado pezebe. Naj bi dobri Jezušček ob svojem rojstvu otopil ta srca in z mnogimi naročniki in podporami omilodiril „Koč. Slovence“, da bo v novem letu s tem večjim zanosom zarezal novo brazdo v narodno ledino, ki bo vanjo uredniški odbor s svojimi dopisniki sejal zdravo in kleno seme slovenske narodne zavesti po krščanskih načelih!

Naša kri v tujini. O tem predmetu je v izseljenskem tednu predaval g. dr. Kuhar v Ljubljani. Vse premalo se brigamo za svoje narodne manjšine. Cedimo se od rodoljubja, načrtnega, organiziranega dela pa ne poznamo. Ohraniti moramo, da bomo vsi, kjerkoli smo, to kar nam gre — biti narod. Zakaj le narod more zbirati svoje. Veliki narodi skušajo celo neznanega posameznika prikleniti k občestvu. Ko se je srednja Evropa podirala, je z vso silo stopil v ospredje problem manjšin. Ne gre za število, marveč za duha, voljo, prežetost z narodno zavestjo, za skrb za lastno kri. Delo, ki ga razne nemške organizacije opravljajo, izteza svoje kremplje kakor pošast. To delo je smotno in zato — nevarno. Slovenci, bodimo pripravljeni!

Volilna shoda v Šalki vasi in v hotelu „Trst“ v Kočevju sta izredno lepo uspela. Na obeh zborovanjih so temeljito obrazložili položaj vsi trije govorniki kandidat g. Rigler, š. nadz. g. Peterlin in g. svetnik Škulj. Zlasti je na zborovanju v mestu, ki so se ga v velikem številu udeležili izobraženci, temperamentni in prepričevalni govor g. svetnika Škulja tako raznel zborovalce, da je pritrjevanje med govorom ob koncu bruhnilo v dolgotrajni vihar navdušenja in končno v himno „Hej Slovenci“. Glede na to je predsedujoči g. Peterlin kot predsednik krajevne organizacije, ko se je zahvalil govorniku, izjavil, da bo g. svetnik Škulj slejkoprej ohranil svoje politično vodstvo v kočevskem okraju in ves svoj vpliv ter da bo v tem oziru imel vso pomoč v bodočem poslancu g. Riglerju, v stranki in njenih ministrih. Na predlog g. Škulja je bila soglasno sprejeta resolucija, s katero se za gospodarsko okrepitev Kočevja in njegovega območja zahteva, da se zgradi podaljšek železniške proge iz Kočevja na Vrbovsko za zvezo proti Sušaku z morjem ter da se spopolni in ohrani gimnazija v Kočevju in druge državne ustanove.

Praznik sv. Barbare v Kočevju. Za proslavo, ki je v adventnem času združena s plesom, ne agitiramo. — Tako edino pravilno stališče je zavzela „Delavska Pravica“. Menda so se tega zavedali prireditelji in domačemu listu niso poslali ne vabila ne sporeda, medtem ko so „Del. Pravico“ šteli za izcerkvenjeno, pa so se le usteli.

Z novim letnikom „Kočevskega Slovence“ bomo skušali zadovoljiti vse kočevske Slovence, zlasti pa bomo ustregli bralcem z izredno zanimivim listkom „Z belim orlom“, ki bo v njem naš urednik priobčeval svoje doživljaje v vojskah v Srbiji. Ne zamudite, da list pravočasno naročite!

Slovenskim ženam in dekletom! „Vigred“, ženski list, si je v 16 letih svojega obstanka kot mesečnik utrl pot med slovensko ženstvo. V nekaterih krajih pa „Vigred“ le še premalo poznajo. Stavimo, da bo „Vigred“ v vsaki slovenski hiši! Nabirateljice naročnic dobijo lepe nagrade, ki se ne žrebajo. Pogoji za te nagrade so v priloženem letaku. List toplo priporočamo.

Vzgoje je treba in ne dresure, moške, značajne katoliške zavesti in ne slepe pokorščine!

Dr. J. Ev. Krek.

Gospodarske vesti

O gospodinskih tečajih na kmetih je na kongresu Jugoslovanske ženske zveze v Belgradu govorila ga. Vida Čubrilovič-Koprivica iz Sarajeva. Stalne gospodinske šole za kmečke žene niso primerne. Dekle, ki pride v mesto v gospodinsko šolo, se navadi na drugačen red, mehko posteljo, boljšo hrano, večji počitek, na ugajljivost in na tolikere druge stvari — četudi same po sebi nedolžne —, ki ji pa otežkočajo življenje na kmetih, ko se vrne vanj. „Pogospodščene“ gospodinje se vsak kmet brani. Zato je treba, da kmečko dekle ostane v svojem okolju in da se v tem okolju privadi koristnemu in umnemu gospodinjstvu. Na ta način se ves napredek mest prenaša na vso vas, ne da bi kdo čutil kako odbijajočo spremembo. Ker vsa vas od blizu sledi in sodeluje s šolo, ki se je začasno nastanila v njihovi sredi, pred njihovimi očmi, je tudi vsa vas ponosna, če so njena dekleta obiskovale gospodinski tečaj. — Kako so se priljubili gospodinski tečaji po kmetih, dovolj zgovorno dokazuje dejstvo, da kmetje sami prosijo, da se podaljša tečaj v njihovi občini, odnosno da se kar nadaljuje drugi tečaj, ko se prvi zaključi. — Dekleta na Kočevskem, ne zamudite ugodne prilike! Priglasite se Slovenski Straži v Kočevju v skupinah vsaj po 16 deklet in prosite za gospodinski tečaj v vaši občini. Tisto malo žrtve se stotero izplača.

Svinjerejo vlada v Ostmarki zelo pospešuje. Svinjerejci bodo poslej dobivali krmila, zlasti odpadke sladkorne repe, po znižani ceni.

Izvoz našega lesa v Italijo se bo znatno povečal glede na nedavno sklenjen trgovinski sporazum v Rimu. Povečane so zlasti količine za celulozo in za tesani les. S tem se bo povečal tudi zaslužek naših ljudi v gozdovih, na žagah, pri prevozu itd.

Repa, imenovana „golijat“, se je v Slavoniji izborna obnesla. Posamezne repe imajo celo do 10 kg teže.

Vina se je izvozilo iz Slovenije od 1. januarja do 30. septembra letos 744.242 l, in sicer v Nemčijo, Češko-Slovaško, Poljsko, Holandijo in Belgijo.

Na sejmu v Križevcih na Hrvatskem so Italijani nakupili deset vagonov konj in prav toliko vagonov goveje živine ter pustili na sejmu blizu milijon dinarjev izkupička.

Urednikova pošta. Vitan: Ljubljana. Če in kadar bo prostor. Toda predelati bo treba v več kratkih, samostojnih sestavkov. — Šentvidski dijaki in ljubljanski bogoslovci. Mladina imej besedo s svojim žarkim domoljubjem! Prispevajte, ki ste obljubili! — Praga. Na kratko opiši, kako se nova ČSR presnavlja iz svobodomiselne v krščansko državo, če utegneš. Pozdrav vsem!

Mimogrede

Umazana ušesa. Oče (sinčku): „Ali te ni sram, s tako umazanimi ušesi greš v šolo!“ — Sinček: „To je zaradi učitelja, ata, da potem moja ušesa pusti v miru, ker se mu gnusijo.“

*

Žalitev. Dolfek (v zverinjaku čuvaju): „Vi, gospod čuvaj! Emil je pa rekel slonu: Ti opica!“

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje,
daje posojila proti zastavi ali poroštvo.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domaćih obrti

r. z. z. o. z.

trgovski oddelek v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno
vse vrste lesnih izdelkov za go-
spodarstvo in gospodinjstvo kot
tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.

Cene zmerne in solidne.